

Prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Centru), (jud. V. Holban)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Pahopol, O. Cojocaru, R. Pulbere)

DECIZIE

18 mai 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios
administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Maria Ghervas
Dumitru Mardari
Victor Burduh

examinând recursul declarat de Ministerul Justiției,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Harabadji Iurie
împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea încălcării dreptului la
executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, repararea prejudiciului și
compensarea cheltuielilor de judecată,
împotriva deciziei din 26 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care
a fost respinsă cererea de apel declarată de Ministerul Justiției și menținută
hotărârea din 26 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău (sediul Centru),

c o n s t a t ă :

La 21 iulie 2020, Harabadji Iurie a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea încălcării dreptului la
executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, repararea prejudiciului și
compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, în perioada 10 octombrie 1988
– 2012 a activat în cadrul Ministerului Afacerilor Interne. În perioada respectivă nu
a fost asigurat cu spațiu locativ și, prin hotărârea Curții de Apel din 11 decembrie
2009, menținută prin decizia Curții Supreme de Justiție din 28 aprilie 2010 a fost
admisă cererea reclamantului Iurie Harabadji și a fost obligat Consiliul Municipal
Chișinău de a-i acorda reclamantului și membrilor familiei sale, spațiu locativ.

La 22 februarie 2010, executorul judecătoresc Oleg Ungureanu a intentat
procedura de executare a documentului executoriu nr.3-3401/09 din 11 decembrie
2009 emis de Curtea de Apel Chișinău cu privire la obligarea Consiliului mun.
Chișinău să acorde familiei lui Harabadji Iurie spațiu locativ.

Ulterior, procedura de executare a documentului executoriu nr.3- 3401/09 din
11 decembrie 2009, a fost preluată de către executorul judecătoresc Doroftei Igor.
Conform materialelor procedurii de executare, în termenul de executare silită,

Primăria mun. Chișinău și Consiliul mun. Chișinău nu au executat hotărârea judecătorească irevocabilă, fapt confirmat prin demersurile executorului judecătoresc către Primăria municipiului Chișinău, prin care s-a solicitat informații despre măsurile întreprinse de către debitor pentru a executa Hotărârea Curții de Apel Chișinău din 11 decembrie 2009.

În conformitate cu prevederile Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului de executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, inclusiv cu jurisprudența CtEDO, reclamantul a solicitat constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii Curții de Apel nr. 3-3401 din 11 decembrie 2009, cu încasarea prejudiciului moral în sumă de 100000,00 lei.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 26 octombrie 2020 acțiunea înaintată de către Harabadji Iurie a fost admisă parțial.

A fost încasat de la bugetul de stat, gestionat de Ministerul Finanțelor, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul lui Harabadji Iurie suma de 70 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin neexecutarea în termen a hotărârii Curții de Apel Chișinău din 11 decembrie 2009 și cheltuielile de judecată pentru asistența juridică în mărime de 3000 lei. În rest cererea de chemare în judecată a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 26 octombrie 2021 cererea de apel declarată de către Ministerul Justiției a fost respinsă și menținută hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 26 octombrie 2020.

Pentru a decide astfel, instanțele au menționat că hotărârea judecătorească pronunțată la 11 decembrie 2009, devenită irevocabilă nu a fost executată de către Consiliul municipal Chișinău nici la data examinării prezentei cereri de chemare în judecată. Au menționat că, executorul judecătoresc a întreprins măsuri în vederea executării titlului executoriu, însă din răspunsurile Consiliului municipal Chișinău rezultă că executarea acestei hotărâri este imposibilă, din lipsa spațiului locativ liber în mun. Chișinău.

Instanțele au reiterat că, o autoritate statală nu poate invoca lipsa fondurilor sau lipsa locuințelor pentru a motiva neexecutarea unei hotărâri judecătorești au conchis că neexecutarea continuă a hotărârii din 11 decembrie 2009 a Curții de Apel Chișinău constituie o încălcare a dreptului acestuia la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și prezintă o violare a dreptului subiectiv al acestuia garantat de art. 6 § 1 din Convenție.

Astfel, reieșind din criteriile prevăzute de lege pentru determinarea unei reparații echitabile a prejudiciului invocat, în funcție de circumstanțele cauzei în cadrul căreia a survenit neexecutarea, precum și de pretențiile invocate, de complexitatea cauzei, de comportamentul părților, de conduita autorităților publice, de durata încălcării și de importanța procesului pentru Harabadji Iurie, instanțele au considerat că suma de 70 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral, este echitabilă suferințelor și disconfortului cauzat prin neexecutarea hotărârii irevocabile.

La 02 februarie 2022, Ministerul Justiției a contestat cu recurs decizia din 26 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă ca fiind neîntemeiată.

În motivarea recursului, recurentul a invocat că au fost încălcate normele de drept material și a interpretat în mod eronat legea și anume Legea nr.87 din 21 aprilie 2011.

A mai indicat că hotărârea a cărei neexecutare se invocă obligă administrația publică locală să acorde spațiu locativ în posesie și folosință și nicidecum în proprietate privată.

A mai menționat că colaboratorilor structurilor de poliție li se acordă spațiu locativ cu titlu de posesie și folosință, dar nicidecum de dispoziție (practic dreptul de proprietate asupra imobilului nu se transmite, ci doar atributul de folosire, utilizare), iar intervalul de acțiune a acestui drept este direct proporțional cu durata de activitate în cadrul Ministerului Afacerilor Interne sau a subdiviziunilor acestuia.

La 14 martie 2022, Harabadji Iurie, reprezentat de avocatul Muntean Liliana, a depus referință la recursul declarat de către Ministerul Justiției, solicitând respingerea acestuia.

La 22 martie 2022, Primăria municipiului Chișinău a depus referință la recursul declarat de către Ministerul Justiției, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă, ca neîntemeiată.

Prin încheierea din 06 aprilie 2022 a Curții Supreme de Justiție, recursurile declarat de către Ministerul Justiției a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) al Codului de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele dosarului rezultă că decizia recurată a fost pronunțată la 26 octombrie 2022, expediată în adresa Ministerului Justiției prin poșta electronică la 10 ianuarie 2022. Astfel, se constată că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul împotriva deciziei instanței de apel în termenul stabilit de lege.

În corespundere cu art. 444 al Codului de procedură civilă, recursul s-a examinat fără înștiințarea participanților la proces. Astfel, Colegiul a decis inoportună invitarea acestora, întrucât argumentele expuse în cererile de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței verificarea legalității hotărârii atacate. Totodată, toate punctele de drept care puteau exista în această cauză pot fi cercetate și soluționate în mod adecvat pe baza înscrisurilor prezente la dosar. În plus, recurenta și intimații au avut ocazia să își prezinte poziția în scris și să răspundă la concluziile părții adverse. (mutatis mutandis, cauza Auza Vilho Eskelinen și alții vs. Finlanda, hotărârea din 19 aprilie 2007, § 72 – 75)

Subsidiar, în § 26 – 27 ale deciziei Curții Constituționale nr. 95 din 19 decembrie 2016 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 444 al Codului de procedură civilă, Curtea a statuat că în cazul procedurilor care au ca obiect autorizarea unui apel sau care consacră verificarea unor aspecte de drept, și nu de fapt, sunt îndeplinite condițiile articolului 6 din Convenție chiar dacă instanța de apel sau de recurs nu oferă reclamantului posibilitate să se exprime în fața sa, în persoană. Iar, în esență nu este afectat accesul liber la justiție.

Verificând hotărârea contestată în raport de criticile formulate, în limitele controlului de legalitate și temeiurilor de drept invocate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră

recursul declarat de Ministerul Justiției, neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea deciziei recurate, din considerentele ce urmează.

În corespundere cu prevederile art. 445 alin. (1) lit. a) al Codului de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și, după caz, hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

Pe parcursul examinării cauzei s-a constatat cu certitudine că, temei de adresare în instanța de judecată cu prezenta acțiune a constituit încălcarea dreptului lui Harabadji Iurie la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

Astfel, prin hotărârea din 11 decembrie 2009 a Curții de Apel Chișinău a fost admisă cererea lui Harabadji Iurie și a fost obligat Consiliul municipal Chișinău de a acorda reclamantului și membrilor familiei sale, spațiu locativ.

Pentru a hotărî astfel, instanța a constatat că Harabadji Iurie activând în cadrul Ministerului Afacerilor Interne din 10 octombrie 1998, deținând funcția de ofițer superior de urmărire penală pentru cazuri excepționale al Direcției Generale Urmărire Penală a MAI, nu deține în proprietate bunuri imobile și nu a participat la procesul de privatizare a fondului de locuințe (f.d.14-15). Hotărârea respectivă a fost menținută prin decizia din 28 aprilie 2010 a Curții Supreme de Justiție (f.d.16-18).

Prin încheierea executorului judecătoresc Ungureanu Oleg din 22 februarie 2010 a fost primit spre executare documentul executoriu nr.3-3401 din 11 decembrie 2009 emis de Curtea de Apel Chișinău cu privire la obligarea Consiliului municipal de a acorda reclamantului și membrilor familiei sale spațiu locativ (f.d.19).

Conform răspunsurilor din 19 aprilie 2017, 31 martie 2014, 06 aprilie 2015, 25 ianuarie 2016, 13 mai 2016, 18 iulie 2016, 09 octombrie 2017 a Primăriei mun. Chișinău, executarea hotărârii din 11 decembrie 2009 a Curții de Apel Chișinău nu este posibilă, din lipsa spațiului locativ în mun. Chișinău (f.d.22, 24-33).

Potrivit răspunsului din 26 iulie 2018, Primăria mun. Chișinău a făcut un demers către Guvernul Republicii Moldova, Ministerul Finanțelor cu solicitarea de a aloca din bugetul de stat surse financiare în scopul executării hotărârilor de judecată devenite definitive și irevocabile, prin care autoritățile locale ale municipiului Chișinău sunt obligate să asigure cu spațiu diverse categorii de persoane (f.d.43-44). Respectiv hotărârea menționată nu este executată până în prezent.

Examinând acțiunea cu privire la constatarea încălcării dreptului, atât prima instanță, cât și instanța de apel au ajuns la concluzia despre temeinicia acesteia și admis-o parțial, reținând în susținerea concluziei sale că, la caz, într-adevăr a existat o ingerință în dreptul lui Harabadji Iurie la executarea în termen rezonabil a unei hotărâri favorabile, iar temeiurile invocate de autoritățile publice locale în justificarea imposibilității executării hotărârii au fost apreciate drept irelevante. Astfel, instanța considerând violat dreptul reclamantului și constatând temeinicia acțiunii, au acordat o despăgubire morală lui Harabadji Iurie în mărime de 70 000 de lei.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii

atacate, fără a administra noi dovezi.

Judecând cauza în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că soluția instanțelor ierarhic inferioare este corectă, din următoarele motive

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că, executarea silită a hotărârii din 11 decembrie 2009 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost obligat Consiliul municipal Chișinău să acorde lui Harabadji Iurie și membrilor familiei sale, spațiu locativ a fost solicitată la 22 februarie 2010 și nu a fost executată până la data adresării în instanță cu prezenta acțiune.

Instanța de recurs reține că, executorul judecătoresc a întreprins măsuri în vederea executării titlului executoriu, însă din răspunsurile Consiliului municipal Chișinău este imposibilă executarea hotărârii judecătorești din lipsa spațiului locativ liber în mun. Chișinău.

Colegiul consideră că o statul nu poate invoca lipsa fondurilor locative sau lipsa locuințelor pentru a motiva neexecutarea unei hotărâri judecătorești, respectiv neexecutarea continuă a hotărârii din 11 decembrie 2009 a Curții de Apel Chișinău, constituie o încălcare a dreptului lui Harabadji Iurie la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și prezintă o violare a dreptului subiectiv al lui Harabadji Iurie, garantat de art.6 § 1 din Convenție.

Vis-a-vis de cele menționate supra, Colegiul lărgit ajunge la concluzia netemeinicii alegațiilor recurentului precum că Harabadji Iurie în mod direct a aprobat și acceptat tacit toate măsurile întreprinse de către executorul judecătoresc, or, practica CEDO indică expres că persoana care a obținut o hotărâre judecătorească executorie împotriva statului, ca urmare a soluționării litigiului în favoarea sa, nu i se poate cere să recurgă la proceduri de executare pentru a obține executarea acesteia (cauza Koltsov v. Russia nr. 41304/02 §16, Petrushko v. Russia nr.36494/02 §18, 24 februarie 2005 și Metaxas v. Greece nr.8415/02 § 190).

Referitor la argumentele recurentului referitor la faptul că Harabadji Iurie a pierdut calitatea de victimă, în legătură cu faptul că nu mai activează în organele Ministerului Afacerilor Interne, instanța de recurs le consideră ca fiind eronate, or acestea sunt prezentate în mod distorsionat, creând o altă versiune a circumstanțelor cauzei contrară realității.

Astfel, Colegiul reține că, Harabadji Iurie și-a păstrat calitatea de victimă, deoarece acesta *nu a demisionat și nici nu a fost concediat* din organele Ministerului Afacerilor de Interne, așa cum afirmă recurentul, dar s-a pensionat la 06 august 2012, fapt confirmat prin Legitimația de pensionar, anexată la materialele dosarului (f.d.11).

Colegiul menționează că potrivit Hotărârii Curții Constituționale nr. 27 din 20 noiembrie 2011, *un drept social* poate fi obiectul protecției constituționale garantate de art. 46 din Constituție și respectiv art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană, *numai în cazul când dreptul social respectiv este dobândit și are valoare economică*.

Sub acest aspect instanța reiterează că pe parcursul carierei sale în cadrul Ministerului Afacerilor Interne, Harabadji Iurie a dobândit, în baza prevederilor legale în vigoare în acea perioadă și în baza unei hotărâri judecătorești irevocabile,

un drept social, care a fost conservat odată cu pensionarea reclamantului. În pofida faptului că legislația care acorda garanția socială (spațiul locativ) a fost abrogată, aceasta nu are efect retroactiv în privința dreptului reclamantului.

Este important de reținut că dreptul subiectiv, constituit în baza unei legi anterioare, nu poate fi atins de cel născut sub imperiul unei legi posterioare. Legea nouă nu este susceptibilă aplicării unor fapte din trecut, cazurile contrare intrând în contradicție cu art. 22 din Constituție. Conform regulii generale, legea nouă poate modifica regimul juridic al dreptului anterior, îl poate suprima sau îl poate înlocui cu un alt drept, însă legea nouă nu poate desființa modalitatea prin care legea anterioară a instituit dreptul respectiv și efectele lui.

În concluzie la acest subiect, urmează a fi delimitate cazurile de încetare a raporturilor de serviciu (concediere disciplinară, demisie din proprie voință pensionare etc.) și atunci când în speță este invocată ”*pierderea statutului de victimă*”, în fiecare caz în parte, ținând cont de circumstanțele specifice, instanța va verifica dacă această garanție socială a fost păstrată.

Așadar, studiind materialele cauzei instanța de recurs constată cu certitudine că din totalitatea probatoriului livrat de părți și administrat în cadrul dezbaterilor judiciare, nu se identifică nici o probă care să confirme cele declarate de către Ministerul Justiției. Or, potrivit regulilor de probațiune, Ministerul Justiției urma să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al obiecțiilor sale, fapt nerealizat în speță.

Instanța de recurs la rândul său consideră justă concluzia instanțelor ierarhic inferioare și o acceptă, constatând la caz că, în lipsa probelor, obiecțiile Ministerului Justiției, sunt pur declarative și urmează a fi respinse ca neîntemeiate, atât juridic cât și faptic.

În esență, recursul declarat de Ministerul Justiției, nu conține careva argumente sau circumstanțe care ar permite identificarea omisiunilor sau erorilor comise de către instanța de apel, abordarea recurentului, la caz, fiind pur declarativă și lipsită de relevanță.

Din ansamblul probelor prezentate, instanța de recurs nu atestă alte circumstanțe ale cauzei în afară de cele constatate, respectiv instanța de apel și prima instanță au examinat cauza în strictă conformitate cu prevederile art. 118, 130 ale Codului de procedură civilă și a emis hotărâre în limitele pretențiilor deduse judecătii.

În context, ținând cont de natura litigiului și de marja de apreciere a instanței de judecată, Colegiul judiciar opinează că a examinat principalele întrebări juridice puse în prezenta cerere și că nu este necesar să se pronunțe separat în privința motivelor invocate, cu privire la fondul cauzei civile.

Acestea, în esență, nu au forță juridică de a influența prezenta soluție pe caz (a se vedea, *printre alte autorități*, cauza Kamil Uzun vs Turcia, hotărârea din 10 mai 2007, § 64; cauza Centrul pentru Resurse Juridice în numele lui Valentin Câmpeanu vs România (Marea Cameră), hotărârea 17 iulie 2014, § 156).

Astfel, instanța de recurs concluzionează că, recursul declarat de Ministerul Justiției împotriva deciziei din 26 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, este neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe.

Având în vedere cele expuse și în conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) al

Codului de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Ministerul Justiției.

Se menține decizia din 26 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 26 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) emise în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Harabadji Iurie împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, repararea prejudiciului și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Maria Ghervas

Dumitru Mardari

Victor Burduh